

Veckans växt

Vintergröna *Vinca minor*

Till Pom har det, konstigt nog, inte kommit många tips som gäller vintergröna. Arten är både långlivad och säkert vanlig runt om i Sverige, men kanske är den så vanlig att trädgårdsägare tror att det inte finns något intresse för den från Poms sida. Eller är den så oansenlig att man inte ens tänker på att den är gammal och funnits länge i trädgården?

Vintergrönan kommer ursprungligen från Östeuropa, men har odlats länge i nordiska trädgårdar. Arten finns omnämnd i nordiska läkeböcker och örtaböcker från 1500- och 1600-talet och i Flora Danica från 1648 står det att läsa att arten odlades under bland annat rosor i förnäma trädgårdar. Vintergröna odlades troligen också av Olof Rudbeck den äldre i Uppsala botaniska trädgård. I hans uppräknings av växter från 1685 finns en "*Clematis daphnoides*" som skulle kunna vara vintergröna.

Åtminstone i södra Sverige har vintergröna ofta planterats på kyrkogårdar och i Skånes flora från 1870 beskrivs vintergröna som "Odlad, helst å kyrkogårdar och allmänt förwildad". Vintergrönan kunde också användas i de skuggigaste delarna av trädgården. I boken Trädgården från 1923 rekommenderade trädgårdsarkitekt Ester Claesson vintergröna eftersom den "bildar vackra, gröna mattor på skuggiga platser, där man har svårt att få någon vacker gräsmatta". Att vintergröna gärna sprider sig när den trivs är något som många trädgårdsägare har erfarenhet av. I sin bok Stauder i norske hager skriver Knut Langeland att vintergröna hör till de plantor som nyblivna trädgårdsägare med stor iver hämtar in till sin trädgård eftersom den har vackra blå blommor och sticklingarna gärna slår rot. "Etter en stund blir de fleste klar over at gravmyrt er litt for flink til å spre seg på egen hånd, og så luker de den ut like ivrig som de først plantet den inn. Likevel er gravmyrt en verdifull plante som kan klare seg der andre må gi opp."

Ett av tipsen om vintergröna som kommit in till perennuppropet handlar om just en sådan plats där växten fått breda ut sig. Vintergrönan växer vid en torpgrund i Stenkvill i Småland och idag täcker arten mer än trettio kvadratmeter och har börjat leta sig ut i den omgivande skogen. Torpet övergavs 1927 efter att den sista boende flyttat ut och vintergrönan är snart det enda som påminner om att någon bott där en gång. Perennuppropet fick en delning av vintergrönan hösten 2007 och nu står den på vårt provodlingsfält. Där står också en vintergröna insamlad i en trädgård på Gotland. Trädgården är anlagd på 1840-talet och möjligen är vintergrönan lika gammal. Ägarinnan berättar att när hon var liten på 1930-talet täckte vintergrönan alla slänter i trädgården, men idag har den fått dra sig tillbaka och hålla till godo med att växa under syrenhäckarna i trädgården.

Vintergrönan borde egentligen höra till Poms träd- och buskupprop eftersom det är en liten halvbuske, men de fåtal personer som hört av sig angående vintergröna har kontaktat perennuppropet och därför fick den ändå ingå i perenninventeringen. Att arten ofta finns omnämnd i perennböcker gjorde också att den fick smyga in i uppropet efter perenner.

Text och foto: Linnea Oskarsson, Perennuppropet